

บทที่ 4

การจัดงานวิชาการในสถานศึกษา

ขอบข่ายเนื้อหา

งานวิชาการนับได้ว่าเป็นงานหลักของสถานศึกษา เพาะครองคุณงามยืนๆ ให้มาเก็บข้อมูลได้อย่างดี ผู้ที่จะมาบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาจึงควรมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้

1. รูปแบบการจัดงานวิชาการ
2. การจัดบริหารงานวิชาการ
3. การจัดครุภัณฑ์สอน
4. การดำเนินการสอน
5. การสอนชื่อมเครื่อง
6. การนิเทศติดตามผลงาน
7. กิจกรรมที่ส่งเสริมงานวิชาการ
8. แนวทางปฏิบัติงานเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน
9. การสอนแบบบูรณาการ

จุดประสงค์

1. ชี้แจงรูปแบบการจัดระบบงานวิชาการให้
2. อธิบายการจัดบริหารงานวิชาการให้

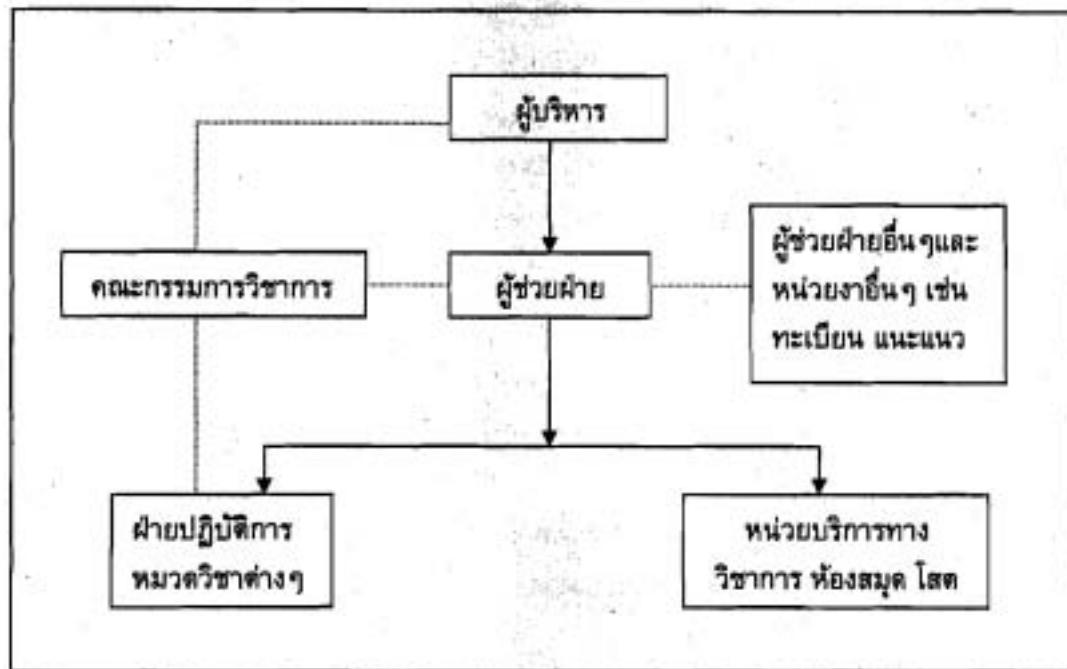
สาระสำคัญ

1. รูปแบบการจัดระบบบริหารวิชาการในโรงเรียนมัธยม
 - 1.1 ผู้บริหารโรงเรียน
 - 1.2 คณะกรรมการวิชาการ
 - 1.3 ผู้ช่วยผู้อำนวยการ

- 1.4 ฝ่ายปฏิบัติการ
- 1.5 หน่วยบริการงานวิชาการ
2. การจัดงานวิชาการที่จะทำให้การเรียนการสอนมีคุณภาพดี
 - 2.1 การจัดประมวลการสอน
 - 2.2 การจัดชั้นเรียน
 - 2.3 การจัดทำแผนการเรียนรู้
 - 2.4 การจัดตารางสอนหรือตารางเรียน
 - 2.5 การแก้ไขปัญหาการขาดครู-อาจารย์
3. การจัดครุภัณฑ์สอน
4. การดำเนินการสอน
5. การสอนชื่อมเรียน
6. การนิเทศติดตามผล และส่งเสริมการใช้หลักสูตร
7. การจัดกิจกรรมอื่นที่ส่งเสริมงานวิชาการ
8. แนวทางปฏิบัติงานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
9. การสอนแบบบูรณาการ

1. รูปแบบการจัดระบบงานวิชาการ

เรื่อง เจริญชัยและเสรี ลักษณะน์ ได้เสนอรูปแบบการจัดระบบงานวิชาการในโรงเรียน
มัธยมศึกษา ตามสภาพปัจจุบัน ดังไปนี้

ภาพประ大局แสดงระบบงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา

1.1 ผู้บริหารโรงเรียน

ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทเป็นผู้นำทางวิชาการของโรงเรียน จะต้องเป็นผู้กำหนดงาน วางแผน ยืนวิถีการ ตลอดจนติดตามประเมินผลงาน โดยมีผู้ช่วยฝ่ายวิชาการเป็น ผู้ประสานงานกับฝ่ายปฏิบัติการและหน่วยบริการวิชาการ การที่ผู้บริหารได้มีส่วนร่วมมีบทบาท เป็นผู้สอนด้วยจะทำให้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้เรียนมากยิ่งขึ้น รับรู้ปัญหาต่างๆ รวมทั้ง นักเรียนทางด้านวิชาการโดยตรง

1.2 คณะกรรมการวิชาการ

คณะกรรมการวิชาการ ประกอบด้วย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชาทุกหมวด หัวหน้าฝ่ายบริการงานวิชาการ และหัวหน้าหน่วยแนะแนวเป็นกรรมการ คณะกรรมการชุดนี้มี บทบาทและหน้าที่ในการอันที่จะให้คำปรึกษาหารือในทางวิชาการ แก่ผู้ช่วยและผู้บริหารโรงเรียน ใน

กรณีที่เป็นงานสำคัญๆ เช่น การจัดแผนการเรียน การวางแผนงานวิชาการ การจัดตั้งหน่วยงาน การประชุมเชิงปฏิบัติการและรวมทั้งการใช้สถานศึกษาซึ่ง เป็นต้น กรรมการวิชาการนี้โรงเรียนบางแห่ง อาจเรียกบุคลากรของที่มีอาชีพในสาขาต่างๆ เช่นมาเป็นกรรมการ เป็นการร่วมมือกันระหว่างบุคลากรในโรงเรียนกับทรัพยากรบุคคลในชุมชน ซึ่งจะช่วยเสริมให้เกิดผลดีทั้งในแง่การบริหารงานวิชาการ และการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนที่โรงเรียนนั้นตั้งอยู่

1.3 ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ

ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการเป็นศูนย์กลางประสานงานและติดตามการปฏิบัติการของงานวิชาการในโรงเรียน ซึ่งจะต้องมีการกำหนดสถานที่ให้ชัดเจน เพื่อความสะดวกที่ทุกฝ่ายจะพบและเปลี่ยนความคิดเห็นและประสานงาน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการต้องเป็นผู้ดูแลควบคุมดูแลช่วยเหลือส่งเสริมงานของฝ่ายปฏิบัติการและหน่วยบริหารงานวิชาการ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้เรียนและประสิทธิภาพของการเรียนการสอน

1.4 ฝ่ายปฏิบัติการ

ฝ่ายปฏิบัติการ ได้แก่ หัวหน้าหมวดวิชาต่างๆ และคณะครุในโรงเรียน การขอแต่งตั้งหัวหน้าหมวดวิชาและรองหัวหน้าหมวดวิชา ควรเป็นไปตามหลักเกณฑ์และระเบียบของส่วนราชการที่สังกัด ในโรงเรียนขนาดเล็กที่มีครุเป็นจำนวนน้อย การแยกหมวดวิชาเพื่อกำหนดผู้รับผิดชอบ อาจใช้วิธีรวมหมวดวิชาตามความเหมาะสมและกำลังบุคลากรที่มี อายุไว้ด้านในสถานศึกษาระดับสูงขึ้นนั้นต้องการผู้ช่วยราชการวิชาไม่น้อยกว่าสองคน สำหรับสถานศึกษาระดับอนุบาลและศูนย์ฯ ให้กับครรภ์กระทำโดยเดียว ไม่ควรแต่งตั้งให้ผู้สอนต้องมีภาระในการสอนหลายหมวดวิชาในเวลาเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการปรับปรุงการเรียนการสอน เพิ่มประสิทธิภาพและลดอัตราการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการอีกด้วย

1.5 หน่วยบริหารงานวิชาการ

หน่วยบริหารงานวิชาการเป็นหน่วยงานในความควบคุมดูแลของผู้ช่วยฝ่ายวิชาการซึ่งจัดตั้งขึ้นมาเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้การดำเนินงานด้านวิชาการมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สำหรับการที่จะขอจัดตั้งให้มีขึ้นจำนวนมากน้อยหรือเป็นจำนวนกี่หน่วยงานนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับความพร้อมและความเหมาะสมด้านทรัพยากรต่างๆ บริมาณงาน และบุคลากรที่มีอยู่ในโรงเรียน หน่วยงานบริหารทางวิชาการ ได้แก่

- 1.5.1 ห้องสมุด
- 1.5.2 หน่วยไอล็อกทัคแอนด์บุปกรุ๊ฟ
- 1.5.3 หน่วยงานวัดผล
- 1.5.4 หน่วยงานอื่นๆ เช่น ศูนย์วิชาการสำหรับผู้สอน ศูนย์วิชาเฉพาะต่างๆ ศูนย์นิทรรศการของโรงเรียน ศูนย์บริการ เป็นต้น

การจัดงานวิชาการโรงเรียนยังเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมอื่นๆ ที่สำคัญอีกมากมาย ซึ่งได้แก่ การจัดทำแผนการสอน การจัดทำกำหนดการสอน การจัดทำตารางสอน การจัดครุเช้าสอน การสอนชื่อมเดือน การจัดชั้นเรียน และการแบ่งกลุ่มผู้เรียนในห้องเรียน

2. การจัดบริหารงานวิชาการ

จุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา อยู่ที่การจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดและการดำเนินการด้านการเรียนการสอนจะเป็นไปด้วยดี ก็ตัวยการวางแผนการบริหารงานด้วยความร่วมมือของบุคลากรในสถานศึกษา โดยเฉพาะครุอาจารย์ซึ่งเป็นตัวขับเคลื่อน ที่จะทำให้การเรียนการสอนมีคุณภาพ

1. การจัดประมวลการสอน (Syllabus) หลักสูตรได้กำหนดรายวิชาไว้ จึงเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่จะต้องดำเนินการโดยความร่วมมือจากฝ่ายวิชาการและครุอาจารย์ในการจัดทำประมวลการสอนเป็นรายวิชา ซึ่งในบางสถานศึกษาจะเรียกประมวลการสอนว่า โครงการสอน

การจัดทำประมวลการสอนหรือโครงการสอนนี้จะวางแผนภาคการศึกษา โดยเฉพาะวิชาที่มีหน่วยกิต และสามารถเรียนจบในแต่ละภาคการศึกษา ด้วยเหตุนี้ประมวลการสอนจึงเริ่มจากการวางแผนระยะยาวเป็นภาคการศึกษา แล้วจึงเป็นการวางแผนระยะสั้น เช่น รายสัปดาห์ เป็นต้น สถานศึกษาระบบที่จะจัดตามความเหมาะสม แต่เมื่อร่วมกันก็จะได้ครบถ้วนที่หลักสูตรกำหนด

- 1.1 ความจำเป็นที่ต้องการจัดทำประมวลการสอน มีดังนี้
 - ก. เพื่อช่วยให้การสอนได้มีรั้นตอนดำเนินการ และสามารถนำไปปฏิบัติได้
 - ข. ช่วยให้ผู้สอนไม่ลืมและไม่สอนซ้ำ
 - ค. ให้มีการวางแผนถ่วงหน้าเกี่ยวกับกิจกรรม และอุปกรณ์ต่างๆ ที่จำเป็นในการสอน

4. ได้มีการจัดสำคัญในกระบวนการสอนและการเรียนรู้ของครุภัณฑ์และมีระเบียบ

1.2 ถึงที่ควรคำนึงถึงในการจัดทำประมาณการสอน

ก. การแบ่งเนื้อหา ควรคำนึงถึงความเหมาะสม เช่น การสอนในวิชาเกษตรฯ ต้องคำนึงถึงถูกต้องตามกฎหมาย เช่น การสอนในวิชาเกษตรฯ เป็นต้น

ข. ควรจะสำรวจจำนวนวันในแต่ละสัปดาห์ตามที่สอน เพราะจะทราบว่ามีวันหยุดหรือกิจกรรมอื่นที่ทำให้การสอนขาดหายไป

ค. การหาแหล่งที่จะทำให้นักเรียนนักศึกษาได้เพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการ เช่น สถานที่ดูงาน ฝึกงานให้นักศึกษา

ง. การใช้วิทยาการพิเศษส่วนหน้า

จ. เครื่องมือทดสอบทั้งหมดอุปกรณ์ ตลอดจนวัสดุฝึก เครื่องจักรต่างๆ ที่จำเป็นต่อ การเรียนการสอน

ฉ. วิธีการและเครื่องมือในการวัดผลและประเมินผลการเรียน

1.3 รายละเอียดของประมาณการสอน มีดังนี้

(1) รหัสวิชา ชื่อวิชา จำนวนหน่วยกิต จำนวนชั่วโมงที่เรียนทั้งหมดและปฏิบัติ

(2) รายวิชาโดยสังเขปตามหลักสูตร

(3) ความมุ่งหมายทั่วไปของรายวิชา

(4) ความมุ่งหมายเฉพาะในแต่ละหัวข้อ

(5) เนื้อหาของประมาณการสอนจะประกอบด้วย ความรู้และความลับพื้นฐาน กับความรู้อื่นๆ ที่นักเรียนนักศึกษาต้องเรียนรู้ ทักษะ และการปฏิบัติที่จำเป็นในรายวิชานั้น รวมทั้ง เอกคดิและคุณลักษณะที่พึงประสงค์

(6) กระบวนการสอน ได้แก่ วิธีสอน กิจกรรมในการเรียนการสอน ที่จะให้เกิดความรู้ทักษะปฏิบัติ และเอกคดิ

(7) อุปกรณ์การสอน รวมทั้งตารางและหนังสืออ่านคร่าวที่จำเป็น

(8) การทดสอบและการวัดผลการเรียน

(9) หนังสืออ่านประกอบ และหนังสือที่จะเป็นเอกสารอ้างอิง

(10) แหล่งที่มาความรู้ เช่น ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์

(ปริyaพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2546, หน้า 151-153)

2. การจัดชั้นเรียน หรือการจัดกิจกรรมผู้เรียน สามารถทำได้หลายลักษณะขึ้นอยู่กับ กิจกรรมที่กำหนดไว้ในแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ และนโยบายของโรงเรียน

2.1 จัดกิจกรรมผู้เรียนเป็น วิธีการจัดกิจกรรมแบบนี้จะพบเห็นอยู่ทั่วไป ทั้งในประเทศไทยและ ต่างประเทศ โดยใช้อาชญาของนักเรียนเป็นจุดเริ่มต้น แล้วให้ผู้เรียนเดือนชั้นปีละ 1 ชั้น (ถ้าไม่มี การสอบตก) ส่วนผู้เรียนที่มีความสามารถเด่นเป็นพิเศษ โรงเรียนอาจพิจารณาเดือนชั้นใน ตลอดกลางปี การจัดกิจกรรมผู้เรียนลักษณะนี้ง่ายและสะดวก ทุกฝ่ายเข้าใจตรงกัน จึงเป็นที่นิยมในการจัดการเรียนการสอนมาก

2.2 จัดกิจกรรมผู้เรียนตามความสามารถ วิธีการจัดการแบบนี้ไม่คำนึงถึงอาชญาของผู้เรียน แต่คำนึงถึงความสามารถที่ผู้เรียนมีอยู่ให้เกิดเดือนชั้นปีละ 1 ชั้น (ถ้าไม่มี การสอบตก) การใช้แบบทดสอบคัดเลือก การใช้แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) ของนักเรียนในชั้น เรียนพอтенเชียล การจัดกิจกรรมผู้เรียนไม่จำเป็นจะต้องอยู่กิจกรรมเดียวกันตลอดไปอาจจัดให้เหมาะสม / ตามความสามารถของผู้เรียนรู้กิจกรรมทางการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนสามารถฝ่าฝืนเกณฑ์มาตรฐานการ เรียนรู้ในกิจกรรมทางการเรียนรู้กิจกรรมใดก็ตามหนึ่งแล้ว ไม่จำเป็นจะต้องรอให้เปลี่ยนไปเรียนกิจุน อีนๆ ขณะที่เพื่อนร่วมกิจุนอาจจะยังไม่ฝ่าฝืนเกณฑ์ในขณะเดียวกันกิจุนที่มีความสามารถน้อย ต้องใช้เวลาเรียนมากกว่าจึงจะสำเร็จ ที่จะไม่เกิดความรู้สึกว่าตนเองมีปัจจัยด้วย ลักษณะการเรียน จึงเป็นการแข่งขันกับคนเองเพื่อให้ฝ่าฝืนเกณฑ์มาตรฐานมากกว่าจะต้องแข่งขันกับผู้อื่น นั่นว่า เป็นวิธีการจัดกิจกรรมผู้เรียนเพื่อสนองตอบความต้องการสังคมที่ห่วงบุคคลอย่างไรก็ตามที่ไม่นิยมจัด กันก็อาจเนื่องจากมีความยุ่งยาก ต้องใช้การแนะนำช่วยอย่างมาก

2.3 จัดกิจกรรมผู้เรียนตามความสามารถ ใช้ การจัดกิจกรรมแบบนี้หมายถึง ผู้เรียนสนใจวิชาใด ก็อาจรวมกิจุนกันให้โรงเรียนจัดประสบการณ์การเรียนให้ เป็นการจัดกิจุนที่คำนึงถึงหลัก จิตวิทยาที่ว่า ผู้เรียนยอมเรียนได้ดี ถ้ามีความสามารถใดที่จะเรียน การจัดกิจุนวิชาให้ผู้เรียนเลือกตาม ความสามารถ นับว่าเป็นการจัดที่ตอบสนองความต้องการสังคมที่ห่วงบุคคล (รุจิร์ ภู่สาระ, 2546, หน้า 185-186)

3. การจัดทำแผนการเรียนรู้ แต่เดิมการจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร ซึ่ง ประกอบด้วย แผนการสอน คู่มือครุ หนังสือแบบเรียน ให้มีผู้จัดทำไว้ทั้งในส่วนราชการและส่วน เอกชน ปัจจุบันมีการประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งกำหนดเพียงมาตรฐานการ เรียนรู้และขอบเขตของสาระสำคัญไว้ก้างๆ คุณจึงมีหน้าที่ต้องดำเนินการสร้างหลักสูตรเฉพาะที่

จะใช้ในโรงเรียน ส่วนในการสอนแต่ละหน่วยการเรียน ครุชีต้องวางแผนการสอนให้ครอบคลุม เนื้อหาสาระและให้ผู้เรียนมีพัฒนารูปแบบตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ การจัดทำแผนการเรียนรู้เริ่มนั้น จาก

3.1 การวางแผน

เป็นการจัดโปรแกรมการสอนวิชาใดวิชาหนึ่งไว้ล่วงหน้า เพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้เบื้องต้นที่ดึงให้ การวางแผนการเรียนรู้ซึ่งต้องมีการเปลี่ยนแปลงให้กัน ตลอดภาคแผลด้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอยู่เสมอ ครุทุกคนจำเป็นจะต้องวางแผนการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าทั้งนี้เพื่อช่วยให้ครุบังอาจเห็นทิศทางว่า

- จะสอนอะไร
- จะสอนวิธีไหน
- สอนท่าไม
- สอนอย่างไร
- จะวัดผลอย่างไร

3.2 แผนการเรียนรู้

เป็นเครื่องมือ แนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ให้ผู้เรียนตามที่ กำหนดไว้ในหลักสูตรในส่วนที่เป็นกิจกรรมการเรียนการสอน แผนการเรียนรู้ที่ดี จะต้องสามารถตอบคำถามได้ด้วย

- จะให้นักเรียนเกิดคุณสมบัติอย่างไร
- จะต้องทำกิจกรรมอะไรบ้างนักเรียนซึ่งจะบรรลุผล
- ครุควรมีบทบาทอย่างไรบ้างในการจัดกิจกรรม
- จะใช้สื่อ/อุปกรณ์อะไรซึ่งจะช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จตาม

3.3 ขั้นตอนการทำแผนการเรียนรู้

- ทำความเข้าใจมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้ง แนวความคิดของนักเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้นี้มาเป็นกรอบในการทำแผนการเรียนรู้
- เขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้เป็นจุดประสงค์ ปลายทางที่ก่อสร้าง

- จุดประสงค์ของกิจกรรมการเรียนรู้
- จุดประสงค์จากคำอธิบายรายวิชา
- เขียนโครงสร้างของกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหมด ได้แก่
 - หัวข้อย่อย (จากคำอธิบายรายวิชาและหนังสืออ้างอิง)
 - จำนวนคำในแต่ละหัวข้อย่อย
 - สาระสำคัญที่เน้นความคิดรวบยอด / หลักการ / ทักษะ / ลักษณะนิสัย
 - จุดประสงค์ในการตามหัวข้อย่อย
- สร้างแผนการเรียนรู้

3.4 องค์ประกอบของแผนการเรียนรู้

แผนการเรียนรู้ที่	หน่วยการเรียนเรื่อง.....	ชั้น.....
กิจกรรมการเรียนรู้.....	จำนวนคำ.....	
1. สาระสำคัญ		
2. จุดประสงค์ปลายทาง		
3. จุดประสงค์นำทาง		
4. เนื้อหา		
5. กิจกรรมการเรียนการสอน		
6. ลักษณะนิสัย		
7. การวัดและการประเมินผล		

4. การจัดตารางสอนหรือตารางเรียน ตารางสอนหรือตารางเรียน หมายถึง ตารางกำหนดเวลาและเวลาที่เรียนในแต่ละวันตลอดปี الدراسي เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการสอน ตารางสอนหรือตารางเรียนมี 2 ประเภท คือ

4.1 ตารางสอนแบบรายตัว (Block Schedule or Traditional Schedule) เป็นตารางที่มีช่วงเวลาเรียนเท่ากันหมดไม่ว่าจะเรียนวิชาใด การจัดช่วงเวลาเรียนอาจเรียกเป็น课堂หรือชั่วโมง ถ้าเรียกเป็นคำจะต้องกำหนดด้วยว่า แต่ละคำใช้เวลาเท่ากันที่ กี่ชั่วโมง ก็จะนีชื่อน้อยกว่า วัยและความพร้อมของผู้เรียน

4.2 ตารางสอนแบบยืดหยุ่น (Flexible Schedule) เป็นการจัดตารางที่ไม่กำหนดรายหัวใจจะมีกี่หัว คำจะกี่คำ กี่ชั่วโมง การจัดตารางแบบนี้มาจากความคิดที่ว่าเนื้อหาวิชา

กิจกรรมต่างๆ ใช้เวลาและความพยายามในการเรียนต่างกัน เป็นการจัดตารางที่มีผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยยึดหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ จิตวิทยาพัฒนาการของผู้เรียน ชีง สุมิตรา คุณภาพ (2523, หน้า 132 อ้างจาก จันทิกา ติมปเจริญ, 2528, หน้า 330) ได้เปรียบเทียบตารางทั้ง 2 แบบไว้ดังนี้

ตารางการเปรียบเทียบตารางสอนแบบด้วยตัวและแบบยึดหยุ่น

องค์ประกอบ	แบบด้วยตัว	แบบยึดหยุ่น
เนื้อหา	การเรียนรู้วิชาต่างๆ ต้องการเวลา และความพยายามเท่าๆ กัน	การเรียนรู้วิชาต่างๆ ต้องการเวลา และความพยายามแตกต่างกัน
วัสดุอุปกรณ์	การใช้ถูกกำหนดโดยตารางสอน	การใช้ถูกกำหนดโดยความต้องการของผู้เรียน
ขนาดของกลุ่มผู้เรียน	จำนวนผู้เรียนในแต่ละชั้นของการสอนแต่ละครั้งมีจำนวนเท่าๆ กัน	จำนวนผู้เรียนในแต่ละชั้นของการสอนแต่ละครั้งแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของการสอน
การกำหนดหน่วยเวลาของการสอน	แต่ละวัน/สัปดาห์ มีหน่วยเวลาของ การสอนเหมือนกันหมด	แต่ละวัน/สัปดาห์มีหน่วยเวลาและ ตัวบ่งชี้แตกต่างกัน
ผู้เรียน	นักศึกษาที่ต้องเรียนหรือไม่ก็ต้องเรียน	อาจเรียนเป็นกลุ่มหรือเป็นรายบุคคล
เวลา	ทุกวิชาใช้เวลาเรียนเท่าๆ กัน	แต่ละวิชาใช้เวลาในการเรียนต่างกัน

ข้อสังเกต

- การใช้ตารางสอน ตารางเรียนแบบด้วยตัวเหมาะสมสำหรับการสอนแบบบรรยายเป็นหลัก ผู้เรียนฟังครู่ครูดูเมื่อหมดเวลา ก็จบ นักเรียนเรียนเรียนวิชาใหม่ต่อไป จึงเป็นการจัดตารางที่ไม่ได้คำนึงถึงผู้เรียนมากนัก
- นักเรียนจะต้องประพฤติศักดิ์สิทธิ์ ระยับความสนใจจะสัมภានประมาณ 10-15 นาที ล่วนระดับมัธยมศึกษาประมาณ 45 นาที การจัดตารางเรียนหรือควบคุมพิจารณาความเหมาะสมกับวัยและระดับการรับรู้ของผู้เรียนด้วย

3. ในการจัดตารางแบบบีททุ่นจะต้องวางแผนการจัดกิจกรรมผู้เรียน จัดครูเข้าสอนการวางแผนการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมเพื่อสนับสนุนห้องเรียน ฯลฯ ดังที่สถานีจะต้องเตรียมการล่วงหน้า มีฉะนั้นจะชุดมุนภูวนิษฐ์กันมาก ถึงแม้ว่าการจัดตารางแบบบีททุ่นจะคล้องกับหลักการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญก็ตาม

4. การจัดครูอาจารย์เข้าสอน การจัดครูอาจารย์เข้าสอนเป็นงานของฝ่ายวิชาการการพิจารณาความเหมาะสมและถูกต้องซึ่งเป็นสิ่งจำเป็น การดำเนินงานของการจัดครูอาจารย์เข้าสอนมีดังนี้

4.1 การสำรวจความพร้อมของบุคลากรผู้สอนครูอาจารย์ ก่อนเปิดหลักสูตรใหม่ หรือเปิดแผนการสอนเพิ่ม

4.2 สำรวจภาระงานของครูอาจารย์

4.3 สำรวจคุณสมบัติของครูอาจารย์ เช่น วุฒิ ประสบการณ์ ความชำนาญในด้านการสอนของแต่ละวิชา

4.4 จัดตามความพร้อมของครูผู้สอน เช่น ความถนัด และความต้องการในการสอน ได้แก่

ก. จัดตามวุฒิทางการศึกษา

ข. จัดตามความสนใจและความถนัด

ค. จัดตามความเชี่ยวชาญและประสบการณ์

5. การพัฒนาการขาดครูอาจารย์

5.1 ให้ครูอาจารย์ได้ไปฝึกอบรมในบางรายวิชาที่ขาดแคลนครูอาจารย์ที่จะสอน

ก. จัดบุคลากรค้ายื่นให้ช่วยสอน เช่น บุคลากรฝ่ายสนับสนุนการสอน

ข. จัดรวมกุ่มนักเรียนนักศึกษา

ค. จัดหาวิทยากรภายนอกมาช่วยสอน

5.2 จัดครูอาจารย์เข้าสอนแทน เมื่อครูอาจารย์ไม่มาสอน

สิ่งที่ควรคำนึงถึงในการจัดครูอาจารย์เข้าสอน ควรจะได้คำนึงถึงภาระงานของครูอาจารย์ โดยทั่วไปสถานศึกษานั้นจะมอบหมายงานอื่นให้อาชารย์รับผิดชอบ เช่น งานธุรการ งานเป็นกรรมการเฉพาะกิจ และงานอื่นๆ ตามที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะมอบหมายให้ผู้บริหารซึ่งเป็นต้องพิจารณาจัดแบ่งงานให้สมดุลกัน โดยมีข้อพิจารณา ดังนี้

1. เวลาที่ครุต้องเสียไปในการเตรียมการสอน โดยเฉพาะถ้าเป็นงานสอนในวิชาใหม่ที่ยังไม่เคยสอนมาก่อน

2. ลักษณะของวิชาที่สอน หมายถึง วิชาที่เป็นทฤษฎีแบบเป็นภาคปฏิบัติการใช้เวลาในการตรวจงาน ตรวจแบบร่างหรือโครงงาน

3. ลักษณะของนักเรียนนักศึกษาที่เรียน หากเป็นผู้เรียนที่ย่อton มีพื้นฐานการเรียนที่แตกต่างกัน ก็จะต้องใช้เวลาเพิ่มหรือสอนซ้อมเสริม

4. งานและกิจกรรมอื่นพิเศษนอกเหนือการสอน เช่น การจัดนิทรรศการ การจัดทำโครงการอื่นๆ เป็นต้น

5. ความชำนาญ และประสบการณ์การสอนของครูอาจารย์ ครูอาจารย์ที่มีความรู้และมีประสบการณ์การสอนมากจะช่วยเรียนการสอนให้อยู่ และมีความมั่นใจในการสอน

3. การจัดครุเข้าสอน

การจัดครุเข้าสอน สามารถจัดได้หลายแบบดังนี้

3.1 การจัดครุประจำชั้น เป็นการจัดที่ท่านานาถูกกับการจัดกลุ่มนักเรียนแบบมีชั้น โดยปกติการบรรยายคุณักจะยึดเกณฑ์ให้พอดีกับจำนวนชั้น และในแต่ละชั้นจะกำหนดจำนวนนักเรียนไว้ด้วย อาจมีการให้ครุพิเศษที่เป็นวิชาเฉพาะ เช่น พลศึกษา ศิลปศึกษา ดนตรี นาฏศิลป์ คหกรรม ฯลฯ มาช่วยสอน โดยรับผิดชอบเฉพาะการจัด กิจกรรม ประสบการณ์การเรียนรู้ ส่วนใหญ่จะไม่ต้องทำงานในเชิง สร้างสรรค์ประจำชั้น เช่น การบันทึกข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับนักเรียน ซึ่งนักเรียนจะเป็นหน้าที่ของครุประจำชั้นที่จะต้องดูแลรับผิดชอบเกี่ยวกับนักเรียนในชั้นเรียนของตนเอง

สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก โดยเฉพาะโรงเรียนระดับประถมศึกษามักจัดให้ครุคนเดียวสอนทุกกลุ่มวิชา ซึ่งมีทั้งข้อดีและข้อเสีย

ข้อดี : ในกรณีที่ต้องการให้มีการบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ข้ามกลุ่มกันสามารถทำได้ง่าย เพราะครุสามารถจัดกิจกรรมท่องเที่ยวนักเรียนยังไม่ต้องเดินทาง สามารถสอนฟิสิกส์ ทางคณิตศาสตร์ ทางภาษาอังกฤษ ฯลฯ ซึ่งทำให้เด็กสามารถเรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ สามารถรู้จักและค้นพบกับนักเรียนอย่างทั่วถึง จึงทำให้กับช่วยในการจัดกิจกรรมแนวโน้มภายในชั้นเรียนของตนได้ง่ายและสะดวก

ข้อจำกัด : ครูที่ไม่มีความรู้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ไม่อาจจะนำไปประสอนการณ์การเรียนรู้มาดำเนินได้ โดยทั่วไปโอกาสที่จะหาครูประจำชั้นที่มีความรับรู้ทุกกลุ่มสาระนั้นเป็นไปได้ยาก ดังนั้น ครูที่ขาดความรู้และประสบการณ์ในบางกลุ่มสาระอาจไม่ให้ความสำคัญในวิชาหนึ่ง หรืออาจข้ามประเด็นที่ผ่านไป

3.2 การจัดครุประนีดนา เพื่อให้คำแนะนำในการจัดกลุ่มสาระการเรียนรู้การเรียนวิชาที่สนใจการซ้อมเพริ่มส่วนที่บกพร่อง นอกจากนั้นยังช่วยเสนอแนะการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม รวมมือกับครูประจำชั้นในการจัดกิจกรรมวิชาการ นอกห้องเรียน การประสานงานกับผู้ปกครองและการกิจอาสาฯ ที่ครุประนีดนาปฏิบัติตามขอบเขตของความรับผิดชอบ

3.3 การจัดครุประจำชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ แต่เดิมมักพบในระดับมัธยมศึกษาที่ให้ครุรับผิดชอบในแต่ละหมวดวิชา สำหรับหลักสูตรใหม่ที่จำเป็นต้องมีครุประจำชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ ครบถ้วน 8 กลุ่ม อาจจัดได้ทั้งในระดับปฐมศึกษาและมัธยมศึกษา ครุประจำชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้นี้มักจะเป็นผู้มีความรู้ และมีประสบการณ์ในกลุ่มวิชาหนึ่งๆ เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ศิลปะศึกษาและพัฒนาชีวภาพ ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศ การจัดครุประจำชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้จะทำให้นักเรียนได้รับทราบสาระการเรียนรู้ ประสบการณ์ แนวคิด จากผู้สอนอย่างลึกซึ้งมากกว่า ครุประจำวิชาต่างกันมุ่งสอนเฉพาะวิชาของตน ทำให้ขาดการผสมผสานความรู้เข้าด้วยกัน ผู้เรียนจะต้องนำไปบูรณาการเอง ในบางวิชาอาจมีเนื้อหาซ้ำซ้อนกัน ถ้าครุคนเดียวสอนก็สามารถผสมผสาน และดัดแปลงหานางส่วนของกไปได้ การจัดครุสอนประจำชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้อาจแก้ไขข้อจำกัดนี้ได้ คือ ครุจะต้องวางแผนการเรียนรู้ร่วมกัน

3.4 การจัดครุสอนเป็นคณะ หมายถึง การจัดตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ท่านหน้าที่วางแผนการเรียนรู้ร่วมกัน สอนร่วมกัน วัดและประเมินผลร่วมกัน รับผิดชอบผลการปฏิบัติและพัฒนาระบบท่องนักเรียนร่วมกัน การสอนเป็นคณะสามารถดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนแรก สอนเป็นกลุ่มใหญ่ ระยะนี้เป็นการทำให้นักเรียนเกิดความตื่นตัวของนักเรียนที่จะค้นคว้าเพิ่มเติมต่อไป โดยดำเนินการในช่วงเวลาสั้นๆ ผู้สอนมอบหมายตั้งที่ผู้เรียนจะต้องปฏิบัติพร้อมๆ กัน รวมทั้งชี้แจงถักข้อของการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเข้าใจไปพร้อมๆ กัน

ขั้นตอนที่สอง เป็นการสอนที่เน้นการอภิปรายกลุ่มย่อย ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิด ประสบการณ์ ปรึกษาหารือในการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายร่วมกัน

ขั้นตอนคณะครุ่วรวมกิจกรรมในแต่ละกลุ่ม โดยเป็นผู้ร่วมเรียนพร้อมกับชี้แจงประเด็นปัญหาเป็นรายกลุ่มย่อย

ขั้นตอนสุดท้าย เป็นช่วงเวลาที่ให้ผู้เรียนทึกซักค้นคว้าด้วยตนเอง เป็นช่วงที่ทำให้ผู้เรียนได้คิดตอบจากปัญหาตามที่คิดสนใจหรือมีความสนใจ เป็นการเน้นการเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งผู้เรียนมีโอกาสพัฒนาความคิด ความสนใจ ทักษะ เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ของตนเองได้อย่างเต็มที่ การจัดครุ่วสอนเป็นคณะมีประโยชน์ที่กว้างขึ้นคือคนใดคน哪ไป การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ยังคงสามารถดำเนินไปได้ ในส่วนของครุ่วเองก็ได้มีโอกาสแยกเป็นกลุ่มความคิดเห็นและแก้ปัญหาร่วมกัน นักเรียนเองได้มีโอกาสฝึกการทำงานเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล ความรู้ ประสบการณ์ และแนวคิดจากครุ่วพยายามทำให้เกิดทางเลือกที่หลากหลาย (ธุรี ภู่สาระ, 2546, หน้า 186-188)

4. การดำเนินการสอน

การจัดการเรียนการสอน เป็นวิธีการที่จะกระตุ้นหรือส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชา ทักษะ มีทัศนคติ หรือค่านิยมรวมทั้งการที่ผู้สอนนำชุมชนหรือสภาพแวดล้อมท่องๆ ในชุมชนให้เข้ามาเกี่ยวข้องเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวเองก็จะมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนสนใจ และเกิดการเรียนรู้ได้ ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริม หรือกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้นั้น ผู้สอนที่มีประสบการณ์ในด้านการสอนจะดำเนินการดังนี้ (ระวารณ ศรีครัวมีครรุ, 2543, หน้า 27-28)

1. ใช้วิธีสอน หรือทฤษฎีต่างๆ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจการเรียน
2. พยายามสร้างความตั้นทันเรื่องราวเนื้อหาวิชาในบทเรียนให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน
3. ยกย่องความสามารถ และความสำเร็จของผู้เรียนเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อนๆ ในการมีที่จะต้องทำหน้าที่ของผู้เรียนก็จะกระทำเป็นการส่วนตัว
4. พยายามจดจำชื่อนักเรียนให้ได้ในระยะเวลาอันสั้นๆ และเรียกชื่อให้ถูกต้อง
5. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยคำนึงความแตกต่างของผู้เรียนทั้งในด้านความสามารถและความสนใจ สำหรับการมอบหมายงานให้ทำหรือการให้การบันควรคำนึงถึงงานซึ่งผู้เรียนแต่ละคนสามารถทำได้ ซึ่งจะไม่ทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย
6. ผู้สอนควรจะมีความรู้ และความสนใจเกี่ยวกับปัจจัยของสังคมปัจจุบันในด้านต่างๆ ด้วยเช่น ทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ ศาสนา วัฒนธรรมประเพณี และสภาพความเป็นอยู่ของชุมชนนั้นๆ

7. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น มีความเป็นมิตรและเอื้อใจใส่ผู้อื่นไม่เคร่งเครียด
8. พัฒนาวิชาชีพในด้านการสอนตามลักษณะของคนเอง โดยให้เหมาะสมกับบุคลิก และความสามารถเฉพาะของคนเอง

5. การสอนซ้อมเสริม

การสอนซ้อมเสริมมี 4 ลักษณะ คือ

ก. สอนซ้อมเสริมก่อนการเรียนการสอน เป็นการสอนปรับพื้นฐานความรู้ของนักเรียน นักศึกษา ก่อนจะเข้าสู่หลักสูตร มักจะนำมาใช้เมื่อได้รับนักเรียนนักศึกษาใหม่จากสถานศึกษา แต่ก่อต่างกัน ทำให้พัฒนาความรู้เดิมแต่ก่อต่างกันไป จึงจำเป็นต้องสอนซ้อมเสริมมักจะเป็นการเรียน ในหมวดวิชาบังคับที่ต้องเรียนร่วมกัน

ข. สอนซ้อมเสริมขณะที่ทำการสอน เป็นการพบปะบวกพ้องของนักเรียน นักศึกษาที่ ไม่เข้าใจบทเรียนบางตอน จึงทำการสอนซ้อมเสริมเพื่อจะได้ดัดแปลงการเรียนต่อไปได้กันและ เข้าใจเนื้อหาวิชาที่สอน

ค. สอนซ้อมเสริมรายวิชาเพื่อสอบแก้ตัว เมื่อมีการวัดผลในวิชาแล้ว ปรากฏว่าไม่ผ่าน เกณฑ์ที่กำหนดมีจุดประสงค์บางจุดประสงค์ที่ไม่ผ่าน จึงจำเป็นต้องสอนซ้อมเสริมเพื่อจะได้สอบ แก้ตัวใหม่

ง. สอนซ้อมเสริมสำหรับนักเรียนที่ขาด หรือเรียนเร็ว นักเรียนบางคนมีผลลัพธ์ดี ควรสอนซ้อมเสริมเพื่อจะได้ไม่เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน

วิธีการสอนซ้อมเสริมในสถานศึกษาทำได้ดังนี้

(1) เมื่อครูอาจารย์พบปะบวกพ้องจากการสังเกตพฤติกรรม การแพดดงของของ นักเรียนนักศึกษาทั้งในห้องเรียน หรือนอกห้องเรียนสามารถสอนซ้อมเสริมได้

(2) เมื่อครูพบปะบวกพ้องจากการวิเคราะห์ผล การประเมินที่ปรากฏในการวัดผลควร จะได้สอนซ้อมเสริมได้ในจุดที่นักเรียนนักศึกษาอยู่ เพื่อช่วยในการเรียนรู้ของนักเรียนนักศึกษา ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

6. การนิเทศติดตามผลและส่งเสริมการใช้หลักสูตร

การนิเทศติดตามผล เป็นหน้าที่ที่สำคัญประการหนึ่งของผู้บริหารโรงเรียน หรืออาจ เรียกว่าเป็นการนิเทศภายในโรงเรียน ในการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรจะช่วยให้หลักสูตร

บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ การนิเทศติดตามผล ความมีลักษณะเป็นการส่งเสริมร่วมมือมิใช่เป็นการจัดมิติ บังคับ ซึ่งพ่อสรุปหลักการในการนิเทศการใช้หลักสูตรได้ดังนี้

6.1 ช่วยให้ครุและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเข้าใจหลักการ และอุดมุ่งหมายที่แท้จริงของหลักสูตร วิธีการนิเทศอาจใช้การประชุมชี้แจง ปรึกษาหารือ เพื่อให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการใช้หลักสูตร

6.2 กระตุ้นให้ครุเป็นผู้นำทางวิชาการให้แก่นักเรียนและชุมชนที่อยู่ใกล้เคียง

6.3 ช่วยให้ครุกล้าแสดงออกในการอภิปรายปัญหาต่างๆ ที่เกิดจากการฝ่า หลักสูตรไปใช้

6.4 ช่วยทำให้การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

7. การจัดกิจกรรมอื่นๆ ที่ส่งเสริมงานวิชาการ ได้แก่

7.1 การให้รางวัลชนเชยแก่ผู้ที่มีพฤติกรรมดีเด่น หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น

7.2 กำหนดนโยบายการให้การบ้านนักเรียนให้ชัดเจนว่าควรจัดทำหรือไม่ ถ้าจัดทำควรจัดในรูปแบบใดที่จะทำให้นักเรียนรักในการศึกษาดันคว้ามากกว่าจะเป็นภาระทั้งของนักเรียนและผู้ปกครอง

7.3 จัดกิจกรรมส่งเสริมในด้านคุณธรรม จริยธรรม นอกจากนี้จากกิจกรรมที่ครุจัดในชั้นเรียน

7.4 จัดสร้างเครือข่ายวิชาการภายในสถานศึกษา โดยอาจใช้ระบบทางเทคโนโลยีเข้ามาให้เด็กได้รู้จักใช้

8. แนวทางปฏิบัติงานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา

สถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถที่จะปรับปรุงสถานศึกษาของตนเองได้ โดยถือแนวปฏิบัติของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

1. การจัดโครงสร้างอาหารกลางวัน เป็นนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ที่จะช่วยให้ลอนักเรียนนักศึกษาที่ยากจน ให้ได้รับประโยชน์อาหารในราคากูก

2. การจัดการศึกษาเพื่ออาชีพ มีการประสานงานกับสถานประกอบการในท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาอาชีพและติ่งอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. การจัดขั้นคุณภาพทางการเรียนการสอน โดยเฉพาะวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เพราะวิชาหลักทั้งสามวิชาดังกล่าว มีความจำเป็น และมีความสำคัญมากในการที่จะให้นักเรียนนักศึกษาได้มีความรู้ในภาษาของตนเองอย่างแท้จริง

4. การดำเนินการอบรมส่งเสริม และการขับนักเรียนในด้านความประพฤติ ระเบียบ วินัยความรับผิดชอบในค่านิยมพื้นฐานทั้ง 5 ประการ ตลอดจนหลักการตามระเบียบ ประชาริปไตย

5. มีการส่งเสริมการเรียนการสอนในวิชาศูนย์เรื่อง และเนตรนารี วิชาสามัญให้ได้ผลตาม ความมุ่งหมายของหลักสูตร

6. การจัดกิจกรรมด้านพลศึกษา นับเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์อย่างมากของมนุษย์ เพราะร่างกายของคนเราเน้น ควรจะได้การฝึกหัดและออกกำลังกายให้เข้มแข็งอยู่เสมอ

7. มีการส่งเสริมให้ปลูกต้นไม้ตามสถานที่เห็นสมควรให้มากขึ้น เช่น บริเวณภายใน สถานศึกษา บริเวณวัด บริเวณโบราณสถาน หรือสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์

8. ให้มีการปรับปรุงส่งเสริมสมรรถภาพประดิษฐ์ภาพ และเข้มงวดความประพฤติของ ครูอาจารย์ โดยกำชับให้ปฏิบัติตามนโยบาย 4 ประการของรัฐบาล ได้แก่ การประทัยด้วย นิยมของไทย วินัยของชาติ และความสะอาดของบ้านเมือง

9. ให้มีการจัดกิจกรรมทำนุบำรุงส่งเสริมศิลปะ และวัฒนธรรมร่วมกับชุมชน และ ส่งเสริมตนหรือเป็นพิเศษ

10. ให้มีการจัดการศึกษาเพื่อการประทัยด้วยคำนึงถึงการใช้วัสดุ

11. ให้มีการจัดการศึกษา เพื่อฝึกฝนทักษะวิชาชีพอย่างแท้จริง โดยพยายามปรับปรุง คุณภาพของครูอาจารย์ให้มีความรู้ทักษะให้เหมาะสมกับอาชีพ

12. ควรจัดให้มีการวิจัยและพัฒนาในเรื่องอาคารสถานที่เครื่องมือเครื่องใช้ และ อุปกรณ์การศึกษา บุคลากรและเทคนิคการบริหาร รวมทั้งกระบวนการเรียนการสอน

13. จัดให้มีการพัฒนาบุคลากรในเรื่องของวิญญาณคุณ มิรู้ มิธรรม มิรู้ สถานศึกษาจะต้องมีโครงการเพื่อการพัฒนาบุคลากรอย่างมีมาตรฐาน

14. การพัฒนาเกลุ่มคุณภาพหรือจัดศิวิลในสถานศึกษา

15. การจัดอาชีวศึกษาควบรวม กับอาชีวศึกษาได้ด้วยเป้าหมายสำหรับนักศึกษาที่จบ การศึกษาจากสถานศึกษาไปแล้ว จะต้องมีงานทำตามสายงานและมีรายได้ดี

จุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา อยู่ที่การจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ งาน การจัดการเรียนการสอนมีหลักยาน ได้แก่ การจัดทำประมาณการสอน การจัดทำแผนการเรียน

การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่จะทำให้เกิดความสุขในการเรียนรู้ (ไสกัน ไสมติ และ อภันตรี ไสยะ จินดา, 2545, หน้า 16)

ในการจัดการเรียนรู้ ที่จะทำให้มีความสุขในการเรียนรู้นั้นผู้บริหารสถานศึกษา ผู้สอน ผู้เกี่ยวข้องควรจัดดังนี้

1. ตารางการเรียนรู้ที่จะนำมาจัดการเรียนรู้ต้องเริ่มจากง่ายไปยากๆ ก่อน แล้วจากลึกลงไปอยู่ ใกล้เค้าไปจนถึงลึกลงที่อยู่ใกล้เค้า สองครั้งต้องกับวิธีชีวิตจริงของผู้เรียนเหมาะสมกับตักษิภาพของแต่ละบุคคล และสามารถเชื่อมโยงนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. บรรยายภาพในการเรียนรู้ ควรเป็นบรรยายภาพที่เป็นธรรมชาติแห่งการเรียนรู้ ผู้เรียน มีส่วนร่วมสร้างและเลือก เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจอย่างกว้างขวางเห็นไม่เป็นบังคับ ยังเบียดและกดดันผู้เรียน

3. ครูมีความพร้อมที่จะจัดการเรียนรู้ เริ่มด้วยแต่ครูต้องรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลทั้งด้าน จิตใจ อารมณ์ สถิติปัญญา สังคม รวมทั้งปัญหาในการเรียนรู้หรือความต้องการเป็นพิเศษ เพื่อที่ ครูจะได้เตรียมสาระการเรียนรู้ วิธีการที่จะเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

4. กิจกรรมการเรียนรู้ต้องหลากหลาย สองครั้งต้องกับสาระการเรียนรู้ เร้าความสนใจ ของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนอยากรู้ สามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลาทุกสถานที่

5. กระบวนการเรียนรู้ทุกขั้นตอนมีลักษณะส่งเสริมให้ผู้เรียน ใช้ตักษิภาพในการค้นหา ความรู้อย่างเต็มที่ ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการคิด วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ การแก้ปัญหา เพื่อ นำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงได้

6. ศักยภาพเรียนรู้ต้องหลากหลาย เน้นสืบเพื่อการค้นคว้ามากกว่าสืบประจารายวิชาเป็น สืบก่อสร้างสรรค์ เร้าความสนใจผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้

7. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มุ่งนำผลมาปรับปรุงให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาโดย เน้นการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ใช้วิธีการที่หลากหลาย ทั้งเครื่องมือและผู้ประเมิน ทั้งนี้ ผู้เรียนจะต้องมีส่วนร่วมในการประเมินด้วย

9. การสอนแบบบูรณาการ

การสอนแบบบูรณาการหรือสอนรวมรายวิชา เป็นแนวทางที่ทำให้ครูได้ทำงาน ร่วมกัน วิธีบูรณาการที่จัดได้ไว้เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพ มีด้วยกัน 4 แบบ คือ *Infusion*,

Parallel, Multidisciplinary, และ Transdisciplinary ซึ่งผู้สอนจะต้องพิจารณาและเลือกนำมาใช้ให้เหมาะสม ดังจะได้กล่าวถึงวิธีดังๆ ไว้ดียสรุป ดังนี้ Infusion ความวิธีการนี้คือที่สอนวิชาใด วิชาหนึ่งนำวิชาอื่นๆ เข้ามาบูรณาการกับวิชาที่สอน

Parallel วิธีการนี้คือห้องเรียนจากหลายวิชาสามารถวางแผนร่วมกัน เพื่อร่วมองค์ประกอบของหัวข้อเรื่อง แนวคิด หรือปัญญา แล้วครุยเพื่อวิชาสอนแยกกัน ชิ้นงานที่ให้แก่นักเรียนเขียนอยู่ กับครุผู้สอนแต่ละวิชา แต่ทั้งหมดต้องสะท้อนถึง หัวข้อเรื่องแนวคิด และปัญหาที่ระบุไว้ร่วมกัน

Multidisciplinary วิธีการนี้คือห้องเรียนจากหลายวิชาสามารถวางแผนร่วมกันที่จะสอนเกี่ยวกับหัวเรื่อง แนวคิด หรือปัญหา และกำหนดโครงการร่วมกันให้ออกมาเป็นชิ้นงาน แปลงโครงการเป็นโครงการป้องกันภัย ศึกษาและสำรวจโดยการร่วมกันสอนให้นักเรียนปฏิบัติตามโครงการป้องกัน

Transdisciplinary วิธีการนี้คือที่จะรายวิชาวางแผนร่วมกันในองค์ประกอบ หัวข้อเรื่อง แนวคิด หรือปัญหา กำหนดเป็นโครงการชั้นมาและครุทุกคนร่วมกันสอนเป็นครุชั้น (เพราพรรดา โภมสมมาลย์, 2541, หน้า 67-69)

เทคนิคการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด (ไกกัน ไอมตี และ อันตรี ไทดะจินดา, 2545, หน้า 17) กล่าวว่า

วิธีการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดนั้นมีมากหลายหลักวิธี เพื่อให้ผู้สอนสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและอุดมสุขหมายของการเรียนรู้ จึงจำแนกตามแนวคิดการจัดกิจกรรมและวิธีการเรียนดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนทางอ้อม ได้แก่ การเรียนรู้แบบศึกษา แบบค้นพบและแบบแก้ปัญหา แบบสร้างแผนผังความคิด แบบใช้กรณีศึกษา แบบถึงค่าถึง แบบใช้การตัดสินใจ

2. เทคนิคการเรียนรู้เป็นรายบุคคล ได้แก่ การเรียนรู้แบบศูนย์การเรียนรู้ แบบการเรียนรู้ด้วยตัวเอง แบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน การทำรายงาน การค้นคว้า อิสระเขียนรายงาน การเรียนเสริม การทำโครงงาน การทำนิทรรศการ การสอนหมายงานเป็นรายบุคคล

3. เทคนิคการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคโนโลยีด้วย ประกอบการเรียน เช่น การใช้ติ่งพิมพ์ ตารางเรียนและแบบฝึกหัด การใช้แหล่งที่รับทราบในชุมชน ศูนย์การเรียนรู้ ชุดการสอน คอมพิวเตอร์ช่วยสอน บทเรียนสำคัญ

4. เทคนิคการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นการปฏิบัติ ประกอบด้วยการได้รับ กลุ่ม Buzz การอภิปราย การระดมสมอง กลุ่มแก้ปัญหา กลุ่มดิว การประชุมแบบด่างๆ การแสดงบทบาทสมมุติ กลุ่มศึกษา คุณคิด การฝึกปฏิบัติ เป็นต้น

5. เทคนิคการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นประสบการณ์ เช่น การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมกัน การณ์ด้วยป้าย สถานการณ์จำลอง ละคร บทบาทสมมุติ
6. เทคนิคการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ ได้แก่ บริคนาความคิด ร่วมแข่งขัน หรือสืบค้น กดุ่นเรียนรู้ร่วมกัน ร่วมกันคิดกสุมร่วมมือ
7. เทคนิคการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เช่น การเรียนการสอนแบบใช้เรื่อง เล่าหรือการเล่าเรื่อง และการเรียนการสอนแบบแก้ปัญหา

ตัวปัจจัยการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ (อุดมศักดิ์ พลดอยบุตร, 2545, หน้า 23-24)

1. ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับชีวิตและสิ่งแวดล้อม
 2. ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจนหนนความถนัดและวิธีการเรียนรู้ของตนเอง
 3. ผู้เรียนทำกิจกรรมและเปลี่ยนเรียนรู้จากกดุ่น
 4. ผู้เรียนได้ฝึกคิดอย่างหลากหลายและสร้างสรรค์ได้ และคงออกอย่างชัดเจนและมีเหตุผล
 5. ผู้เรียนได้รับการเสริมแรงให้ค้นหาทำทดสอบแก้ปัญหาทั้งด้วยตนเองและก่อรุ่มและมีเหตุผล
 6. ผู้เรียนได้ฝึกค้นควารมข้อมูล และสร้างสรรค์ข้อมูลด้วยตนเอง
 7. ผู้เรียนได้เลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ ความสามารถ ความสนใจ และความสนใจของตนเองอย่างมีความสุข
 8. ผู้เรียนได้ฝึกคนเองให้มีวินัย รับผิดชอบในการเรียนและทำงาน
 9. ผู้เรียนได้ฝึกประเมินปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่น
-

กิจกรรมท้ายบท

1. การจัดบริหารงานวิชาการมีความเข้มเป็นเพราะเหตุใด มีองค์ประกอบใดบ้างที่ทำให้การจัดบริหารงานวิชาการประสบความสำเร็จ
 2. ผู้บริหารจะมีแนวทางปฏิบัติงาน เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา
-